

Szerkesztői iroda: Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzandók.

Az „Ellenzék” előfizetési díja: Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint; Félévre . . . 8 forint. Egy óra . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár. Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünneppapokat. Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A függetlenségi párt feladata.

Budapest, ápril 6.

A Nemzeti párt visszatért a kormányárhoz, honnan egykoron elszakadt. Finom mesgyék választották el őket az elvek terén, hanem ellentétes felfogás különböztette meg őket a kormányhatalom kezelésének szellemében.

Nekünk csak örvideni lehet, ha ezután a politikai eljárás megfelelni fog a Nemzeti párt nézetének. Mi bizunk elveink örökké való igazságában és nem kérünk harcainkban mást, mint Homer harcosai: az istenek ne segítsenek se nekik, se nekünk; de legyen világosság. Lássuk ellenfeleinket és ne orozva, az állam hatalmával, az ördög kincsével támadjanak reánk, hanem elv, érv birkozzanak egymással.

A Nemzeti párt elvi finom megkülönböztetéseit nem értette soha a nép; a mi egész igazságainkat vallotta. Népe ezért a Nemzeti pártnak alig volt, hanem a 48-as párt népe sorakozott a helyi ellenzéki nagyságok mellé. Előkelő társadalmi állású hívei a Nemzeti pártnak, mint ellenzéknek, kölcsönzött sereggel harcoltak a megyén, az országban. Mi ezt nem gátoltuk, csupán hívveinket a pártkülönbözőség megtartására, a hol kellett, feltüntetetésére, kértük. Néhol megtették, néhol ezt elhanyagolták.

Nemzeti párt megszűnésével megszűnt a fegyverbarátság, mert ők többé nem ellenfelei a mi ellenfelünknek, hanem ők az ellenfelek. Népünk nem követheti őket, hisz ők védelmezik a közjogialapot, melyet mi károsnak ítélünk és megváltoztatni akarunk.

Felvilágosítani kell a kölcson adott sereg minden katonáját, hogy elvtagadás a nemzeti párti urakat és vezéreket követve beolvadni a kormányárhoz, melynek vezére szép szavakat ugyan mondott, de a tettek mezején meg sem kezdte igazolni szavait.

Ha mind megvalósítja is ígéreteit, még azért messze távolban állunk mi és a kormányárhoz, hisz az elvi különbség megmarad, csupán a politikai eljárás gyalázatos visszaélései fognak megszűnni.

A törvénytiprás, erőszakos elgázolás, csalárd kijátszás, megvesztegetés, megfélemlítés mind csak gonoszságok valának, melyek ellenkeznek a parlamentí és becsületes kormányzás törvényes rendjével. Ha ezt nem teszik többé, az nem kedvezés, nem érdem, hanem

kötelesség és tisztesség, a mivel minden párt tartozik a hazának, legelső sorban önmagának.

Használni is legtöbbet önmagának használ vele. Becsületért becsüléssel, törvényességért lovgaiassággal fizetünk. Azonban népünket a kormányárhoz átvezetelni nem engedhetjük.

Vigyázzuk, hogy a Nemzeti párt tagjai elvbarátaikat magukkal ne rántsák és a múlt küzdelmeinek emléke vidéken szétszórt hívveinket tévutra ne indítsa.

Meg kell magyarul lápjainkban, a szószékéről, hogy mi hazánk önállóságáért tovább viaskodunk, lobogónkat, a míg célunknak elérését nem biztosítottuk, csatából ütközetbe visszük, hisz a népek jog, a hazafiaknak munka, a munkának siker, a társadalomnak béke, a lelkiismeretnek hit kell, mely új küzdelmekre lelkesítve, új önfejlődés és új szeretetre tanítva vezet az új századba.

Ugron Gábor.

Politikai hir.

A szőlőkölcsönök. Az 1896. V. t. cz. egy rendelkezett, hogy egyelőre 25 millió forint becsütásának a szőlőtermelőknél kölcsönkép rendelkezésére, a szőlőfelújításokhoz szükséges nagy kiadások fedezésére. Osztatlan tetszés fogadta e törvényt, az egész országban megindult a mozgalom s az előmunkálat, hogy a nagy akció sikerre vezessen. Két év kellett mégis hozzá, hogy a kölcsönök természete a nép alsóbb rétegének is tudomására jusson, hogy a szakértelem eléggé fejlődött, hogy kellő mennyiségű védekezési anyag álljon a szőlőfelújítóknak rendelkezésére. Az emberek dolgoztak, befektettek, előre bíztak, számítva arra, hogy a 25 millióból részük jut. Igazán bámulatos az a tevékenység, a mit a gazdaközönség ezen a téren fejtett. Még 50 év előtt alig volt amerikai vevősség az ojtvány Magyarországon, ma már annyit termelnek, hogy fölös is van ebből a fontos védekezési anyagból. Az európai pénzpiac szomorú helyzete azonban veszélylyel fenyegeti ezt a nagy alkotást.

A kölcsönök fedezetül kibocsátott kötvények nem értékesíthetők s így nem áll a pénz szükségére mennyiségekben a kölcsönvevők rendelkezésére. Még eddig nagyobb fennakadás nincs, de félő sőt ha gyors intézkedés nem történik, biztan várható hogy lesz. Erre utalt Bartha Ödön a képviselőházban, kérve a minisztert, hogy hárítsa el a kölcsönök kiszolgáltatása elől az akadályokat, reá mutatva arra, hogy a pénzügyminiszter nem egyszer jött már sok millióval az állam készletekből a budapesti piac segítségére, olyan esetekben is, a hol épen nem volt a maihoz hasonló fontossága ügy kérdésben.

A borhamisítók ellen.

A M. A. írja:

Darányi Ignác, földmívelésügyi miniszter határozott kijelentése, hogy a borhamisítókat még nagyobb szigorral fogja üldözni, mint eddig, általános meglepedést keltett országszerte.

Magyarországon szépen megkezdtek a szőlők rekonstruálását. Óriási vagyon fekszik benne. Azok tudják, a kik egyszer már elvesztették ezt a vagyon. Viasszerzése csak úgy lehetséges, ha a bor hitele és elárúsítása biztosítva van. Mind a kettőt megintatják a borhamisítók.

Azt hittük, midőn kült a gonoszságuk és megindult ellenük az eljárás, még pedig, sajnos, a törvény gyöngösége miatt még mindig elég enyhe eljárás: nem lesz nyilvános hang Magyarországon, mely védeni meri őket.

Nem úgy történt. A konzorcistáknak volt annyi szemtelenségük, hogy tovább is üzni merték aknamunkájukat s akadt magyar publicista ebben a divatos világban, a ki el tudta adni a tollát, nem a jóhiszemű védelemre, hanem Darányi ocsmányi megtámadására. Ebben van a legnagyobb odium. Mert a fiskális, ha lapot csinál is, mindig védhet, az lehet, mondjuk a tiszté. De támadni a törvény végrehajtóját, a mikor in flagranti csípték nyakon a gonosztevőt: az egyenes piszkosság.

Darányi azt mondta, őt hidegen hagyja ez a nyomorult támadás, mert ismeri forrásait, Erre sokan rá mondták: mi is. Srámondjuk mi is: mi is! Nagyon jól ismerjük.

Csak haladjon tovább a megkezdett uton a kormány. Fojon még vastagabb korbacot a borhamisítók háta számára. Ki kell irtani ezt a czudar fajtát, mely annyi millió kárt okozott a magyar szőlőgazdának, annyi millió ember egészségét rontotta a magyar bor hitelét a külföldön tönkre tette.

A magyar közönség meg nyissa fel a szemét s ha megjelennek előttük a borhamisítók nagy védői, a kik rágalmazva akarták takargatni a piszkot, kergesse el őket. Ki velük, ki!

Nevezetesebb mozzanatok az erdélyi ref. püspökvalasztási mozgalomból.

Az erdélyi püspökvalasztás kérdésével, mint hogy az összes magyarországi reformátusokat érdekli, mindenik magyarországi református egyházi lap foglalkozik. És kivétel nélkül mindenik dr. Bartók Györgyöt tartja ez állásra legméltóbbnak.

A legtekintélyesebb közöttük a pesti

Protestáns Egyházi és Iskolai Lap így ír a helyzetről: „dr. Bartók György generális nótárius és helyettes püspök bir a legtöbb kilátással, hogy a diszes egyházi polczra eljuthat. Az ifjabb papi nemzedék theologus eszményképét látja benne s valóságga rájong érte. Idősebb papok, valamint világiak is nagy számmal csatlakoznak mellé, mivel tőle alkotmányos, szabadabb mozgást, illetőleg hatályosabb beleygházpolitikai tevékenységek várnak.”

Legközelebbi számában pedig ezt mondja: „Értesülésünk szerint dr. Bartók Györgynek van legtöbb kilátása a megválasztásra.”

Irenikusról, a Bartók megválasztása érdekében kibocsátott broszúr írójáról ezeket mondja: „emelkedett szellemű, éles elméjű, hitbuzgó és az erdélyi viszonyokat alaposan ismerő ember s e mellett gyakorlott író.”

A Debreczeni Protestáns Lap ismertette Irenikus rőpiratát, ismertetése végén így ír Bartókról: „Mi, a kik abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy dr. Bartók Györgyöt közelebről ismerjük, jó lélekkel mondhatjuk, hogy a jellemrajz tulozva egyáltalán nincs.”

A Sárospataki Lapok czimű szintén igen tekintélyes egyházi lapnak multkoriban közölték terjedelmes cikkét, a melyben Bartók Györgyöt mutatja fel a püspöki állásra legméltóbbnak.

Láthatni tehát, hogy az egész magyarországi ref. sajtó Bartók mellett foglalt állást s nem csak mi igyekszünk itt mellette hangulatot csinálni.

A Dr. Bartók György-párt intézősége elhatározta, hogy újabban aláírásokkal ellátott felhívást nem bocsát ki. Azonban naponként érkeznek a vidékről lelkes hangú értesítések, melyekben a kerületi képviselők a párthoz való csatlakozásukat jelentik, ugy, hogy ma már körülbelül 130-ra tehető a szavazatok száma, a melyhez bizonyosan még sokan fognak csatlakozni.

Párisi levél.

Loubet köztársasági elnök első bemutatkozása.

Páris, ápril 4.

Vasárnap volt a köztársasági elnök első találkozása az előkelő közönséggel. Az első benyomása, melyet a közönségnél hátrahagyott, igen kedvező volt.

Ezen első találkozás az autenil-i versenyterén történt. Az időjárás rendkívül szép volt és a párisi közönség, mely a husvétí ünnepek alkalmából napi foglalatosságaitól ment volt, tömegesen vonult ki a versenyterre, hol az ugynevezett „Elnök díj”-ért folyt a verseny, hogy kivegye részét nem csupán a szép látványosságban és a verseny izgalmaiban, de leginkább, hogy a köztársaságnak új elnökét láthassa.

Nem irigyl meg egyik se sorsomat, Nem vagyok én egyiknél se boldogabb...”

... A bucsuzó hold fénye végig csókolja a rózsabokor szélben ringó, harmatos levelét, komoran hallgató hársak árnyéka inog a ház falain, melyeken belül az újra táncra kerekedett párok mulató, vig kedvének élénk zaja tombol.

Éditnek feje kábult, völegénye ott iszik a boros asztalnál, keresi a mámort; feléje sem néz. — Hiszen mondta az a másik, hogy nem szerette soha őt; csak elveszi, mert vagyonára vágyik. De hát ez nem igaz, nem lehet igaz!... De miért nem jó, ha szeret? — szegény leány szive összeszorul; mosolyog, de könnyeit alig bírja visszatartani...

... Sürtü csillagos az ég, Majd eszedbe jutok még; De már akkor késő lesz...”

... Késő! Bizony hiába vergődik aggódo szived a kétségben, mint lépen ragadt, fogoly madárka... Késő! — övé vagy örökre. A jegygyűrű, mit pár óra óta viselsz, családod becsülete köti e frigyhez, melyet szerelmes szived oly szépenek rajzolt előre, hogy képes voltál elfelejteni azt a szót, mely egykor annak a másik szerencsétlen fiúnak forró csokijába fult bele: — Örökre!...

... Szomorom szól a hegedű, Bánatomon kesereg: Eszembe jut hűtlen megám, A jó Isten áldja meg. Ugy szerettem, mint magamat, De elhagyott az álnok,

Feltűnt, hogy Loubet ur nem csupán a személyzetet, de a lovakat és kocsi is, a melyet a megboldogult elnök használt, megtartá.

Az új elnök minden kísérő személyzet nélkül érkezett a versenyterre akár csak egy más jó párisi polgár, ki családjával a szép időben kirándul, hogy egy kellemes délutánt töltsön velük a szabadban.

Loubet most is azon egyszerű és természetes modorban mutatkozott be a mely neki sajátos s a mely modora által mindenkinek rokonszenvét megnyerni, Loubet, ki a vidéki polgári elem gyermeke, megtartá mindazon egyszerű és természetes szokásait a melyben nevedkedett és mit sem változott most sem, midőn az állam legmagasabb hivatalnokii állására emelkedett.

Egy jó öreg anyóka hófehér hajjal legjobban kifejezte az elnök felül uralkodó közvéleményt, a midőn az a löversenyen előtte haladt el az anyóka jól szemügyre véve az elnököt hangosan ily szavakra fakat: „Il est très bien cet homme lá.”

Midőn a verseny után bemutatták az elnöknek a nyerteseket és elő vezették a lovakat, az elnök az ő természetes modorában így nyilatkozott: „En nem értek sem a katonasem a luxus lovaknak a megbírálásához s jobban megbírok itélni egy igas lovat mint egy telivért, de azért mégis örömmel jöttem el, hogy meglássam a derek lovakokat és a szép lovakat.”

Ezután szívélyesen kezett fogott a bemutatott urakkal.

Sem akkor midőn a versenyre ment, sem pedig midőn onnan visszatért nem történt személybiztonsága érdekében a legesekélyebb óvintézkedés sem. Az a néhány rendőr ügynök és a lovas rendőr, ki az ily alkalmakkor mutatkozó kivételes talokadását lett volna hivatalos megakadályozni, tétlenül ácsorgott és semmi dolga sem akadt.

A köztársaság első éveiben nehéz volt megállapítani a köztársasági elnök szerepének határvonalait. A francia nép egy része rajongott a császárság idejében kifejtett fény és pompáért és szerette volna azt a köztársaságnál is behozni. A másik rész pedig a képmutatásig egyszerű akart lenni.

Ugy látszik, hogy Loubet ur igen jól eltalálta a helyes utat. Mint egy nagy nemzet első embere méltósággal tudja viselni hivatalát és igen tapintatosan tudja ezzel egyesíteni az egyszerűséget, mint a köztársaság feje.

Ezen állítás igen jól be van igazolva a szülővárosába Mandéiumárba tett látogatása által is.

Minden ember kívánságának nehéz eleget tenni, különösen nehéz az egy oly országban, mint Franciaország, hol a politikai szenvedélyek hullámverései igen gyakran a legiszteletreméltóbb törekvéseket is elborítják.

Loubet ur eddigi szerepléséből arra lehet következtetni, hogy azzal a nemzet nagy többségének rokonszenvét sikerülni fog megnyernie.

A katolikus missió az 1900-iki kiállításán.

A katolikus missió bizottsága a legutóbbi gyarmatokra is elküldte az 1900-iki

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. Április 8.

Régi nóták.

Irta: Ferenczy Ödön.

Messze hangzik a langyos nyári éjben a tánczene hangja; a falu fölött büszkélkedő urilakban kézfogót ünnepelnek.

Tánczóló pirult arcok mosolygása kaczerkodik vágytól égő szemek lángoló tekintetével a forró levegőjű táncsteremben meg a többi szobákban, hol poharak csengése vegyül a zajba; szinte hív ábrándozásra csábító suttagással a nyári éj fuvalma a nyitott verandán pompázó rózsabokrok közé.

Vége hossza nincs a vigasságnak; perdul a táncz, hangzik a vig nóta:

„Hej! be hangos a becsali csárda: Muzsika szól, szilaj nótá játja...”

Kinek jutna eszébe megfigyelni, mint sápad el a szép házikasszony — az új menyasszony — midőn az a dult arcu ifju sug a fülebe pár szót, a kivel ép most indult a tánczba:

— Edit — még ma, — utóljára! — Megteszed?

Hangzik a dal: „Ne csalogas, ne hitegess, Nálam jobb szeretőt keress; Az én szívem rég megcsorbult, Könnyem is utána csordult...” — ... Ott leszek, várni foglak, Edit. Soha sem lesz alkalom többé.

Feleletet sem vár a dult arcu ifju. Tovább megy, eltűnik. Edit utána se tekint, de szívében sugja egy hang:

— El fogsz menni! — el kell menned.

Ej! — ugyan ki volna oly bolond, hogy e vig zaj között engedje a vádak kigyói által mardostatni lelkét; — hiszen

“... Hegedülnek, szépen muzsikálnak, Jó kedve van az egész világnak.”

... Jó a szép, deli völegény; ajkain diadalmas mosoly, szemében önhitt, büszke tekintet. Most ő viszi a tánczba a szerelmes Editjét. Miért remeg a szép menyasszony völegénye ölelő karjai között? — miért kerüli tekintete az övét? — mikor éppen nekik húzza a cigány:

„Ez az én szeretóm, Ez a piczi barna: Olyan az ajaka, Mint a piros alma...”

Elég is már a táncból. Pihenőre vár a puha pamlag sora, szétoszlik a tánczos fiatalság. A cigányok is oda húzódik a boros asztalok mellé, ott folytatják a nótázást, a bortól villanyozott társaságnak húzza:

„Piros bort ittam az este, Most is részeg vagyok tőle, Ragyogó csillagom, galambom!”

A deli völegény kezében megremeg a koezcintásra kinyújtott pohár, mikor az a halvány, dult arcu fiu, melléje simulva, kérdi tőle halkan:

— Van neked lelked? — Dani. — Van neked lelked? — Nem félsz az Istenőt?

— Hallgass, hallgass, barátom. — Barátod a hóhér!...

Dani felszisszen, valami surást érez ott benn. Érti, hogy el kell tűnie ezen sérést, mely után az ifju megvetően lenézi őt s ott hagyja a társaságot. Még szerencse, hogy a zajban nem ves észre senki semmit...

— Dani öcsém, ne aludj! — Ej! ördög az ilyen völegénybe! — Igyál öcsém, kiáltá feléje egy hangos öreg ur.

A furdaló lelkiismeretnek pedig jó alatoszer egy pár pohár mámorító nedve. Dani ajkain mosolyra torzul a kínos hallgatás. A cigány primás oda hajol hozzá, fülebe kacazag a kedvenc nóta:

„Hej! a viski hegy alatt; Seprik a gyalogutat: Nekem hiába seprik, Nem sokáig leszek itt...”

Énekel is hozzá, jó a hangja. Kötekedve kérdi tőle valaki:

— Ugyan már hova mennél? — bizony itt ragasztott téged az Edit két fekete szeme!

— No hát hunczút, a ki meghal! — Éljen a világ! E szavakat már a borgóztól kábult agy adja Dani nyelvére.

„Igyunk, az ember egyszer él, Az évek elsuhanak, Mint szétépett virág — Habján sötét folyamnak.”

... Hát az a másik szétépett virág?!

„Magába, magába, Ördög bujjék magába!”

... Csakugyan ott van szívében a legfeketebb ördög; — és ez vért kíván, szomjazik, megpróbálja borral kielégíteni...

Hallgatom az árva madár énekét, Nézem a fa földre hulló levelét s,

